

Kumbha Méla

A Kumbha-méla (edény-fesztivál) vitathatatlanul India legnagyobb vallási ünnepe. Eredetileg valószínűleg Észak-India termékenységi fesztiválja volt, melyet egyes folyók partján kijelölt különleges helyeken ünnepeltek meg.

Bizonyos asztrológiai bolygó-együttállások idején ezekre a helyekre magokkal teli edényeket (kumbhákat) hoztak, majd ezeket belemártották a folyóba, és vetés idején a többi maggal együtt vetették el őket a jó termés reményében. A Kumbha-méla a világ legnagyobb fesztiváljaként híres. Ez az ünnep Indiát mutatja be, annak múltját és jelenét.

India ősi, egyedülálló spirituális kultúráját ismerhetik meg azok a szerencsés nyugatiak, akiknek módjukban áll ellátogatni erre a hatalmas fesztiválra. Ismerkedjünk meg a Kumbha-méla eredetével, amelyről a több ezer évre visszatekintő történelmi és vallási művek, a Puránák adnak szemléletes leírást. A történet szerint az ősi múltban a félistenek és az aszurák (a félistenek ellenfelei) elhatározták, hogy kiköpülik a tejóceánt. Köpülőőrüdként a Mandara-hegyet használták, a kígyók királya, Vászuki pedig kötélként tekeredett a hegy köré. A hegyet maga Visnu tartotta a hátán, aki egy gigantikus teknős alakjában jelent meg. A köpülés során számos értékes dolog került felszínre, de hátra volt még a várva várt amrta, vagyis a halhatatlanság nektárja. A félistenek attól való félelmükben, hogy mi történik a világgal, ha az aszurák halhatatlanná válnak, azonnal lecsaptak a nektárt tartalmazó edényre, s erőszakkal magukkal ragadták. Az aszurák természetesen féktelen haragra gerjedtek, s kegyetlen harc vette kezdetét. A félistenek minden tőlük telhetőt igyekeztek megtenni, hogy az edény ne kerüljön az aszurák kezébe, ezért a Föld négy különböző pontján rejtették el az értékes nektárt. Ez a négy szent hely a következő: Allahabad, a Gangesz és a Jamuná folyók találkozásánál; Hardwar a Gangesz folyó partján; Udzsain a Ksipra folyónál és Naszik a Godávarí folyónál. E helyeknek azóta is misztikus erőt tulajdonítanak. Végül az aszurák magukhoz ragadták az edényt. Hogy megmentse a félisteneket a rájuk leselkedő veszélytől, Visnu egy gyönyörű lány, Móhiní-múrti képeben jelent meg. Amikor az aszurák megpillantották a páratlan szépségű leányzót, azonnal elfeledkeztek a nektárról. Móhiní-múrti eközben észrevétlenül megkaparintotta az edényt, s átadta a félisteneknek, akik azon nyomban ittak a halhatatlanság nektárjából. A Kumbha-mélát az említett négy szent helyen rendezik meg minden harmadik évben. A legnagyobb ilyen mélát minden tizenkettedik évben tartják, amikor a Nap belép a Kos jegyébe, s a Jupiter ezzel egyidejűleg a Vízöntőben tartózkodik. Ezen ünnep számára Allahabad a legkedvezőbb hely. Noha Buddha már néhány korai írásban említést tesz folyómenti fesztiválokról, még sincs megbízható utalás arra, hogy az i.sz. VII. század előtt tartottak volna Kumbha-mélát.

Tudomásunk van róla, hogy Harsa király egyszer meghívta Hjuen-Csang kínai utazót egy Kumbha-mélára Allahabadba, ahol alamizsnát osztottak a szegények és a különféle vallást követő aszkéták között. A tanult tudós, Sankara aki a hinduizmus düledező bástyáját több irányból is megerősítette volt az első, aki a méla ünnepeket szervezett formába öntötte. A mélák azonban csak az ő halálát követően váltak széleskörű zárandoklatok helyszíneivé. A Kumbha-mélákat a XIII. és XIV. századbéli hindu népi írások is megemlítik, részletesebb információt pedig a XVI. századbéli muzulmán feljegyzésekből szerezhetünk róluk. A XVII. századi európai utazók által az ünnepegről adott leírás pedig szinte teljesen megegyezik a jelenlegi körülményekkel. A Kumbha-mélára történő zárandoklat spirituális szempontból rendkívül kedvezőnek minősül. Hinduk milliói gyűlnek össze a fesztivál helyszínén, arra várva, hogy a szent Gangesz folyó vizében fürdőt vehessenek, imákat ajánlhassanak fel az isteneknek, valamint fényűző ajándékokat a szenteknek. A hinduk a Gangeszt, vagy ahogy ők nevezik, Gangesz-Anyát India legszentebb folyójának tekintik. Noha a hinduizmusnak számtalan ága ismert, a Gangesz tiszteletét minden vallási irányzat követői elfogadják. Hitük szerint egyetlen megmártózás a szent folyóban lemossa róluk az összes gonosz tettet és bűnt, melyet ők s elődeik 88 generációig visszamenőleg valaha elkövetettek, ők maguk pedig lelkiileg újjászületve és bűnbocsánatot nyerve léphetnek a partra. A különféle vallási folyamatokat követő jógik és aszkéták százezreivel találkozhatunk ezeken az alkalmakon. A különböző csoportok mesterei és képviselői kis sátrakat állítanak fel, ahol tulajdonképpen bemutatják folyamatukat az embereknek, vallási énekeket énekelnek, mantrákat zengenek, és előadásokat tartanak. Indiában szinte egyedülálló módon férnek meg egymás mellett a különféle vallások. Ez persze nem jelenti azt, hogy Indiában soha nem voltak vallási harcok, de ennek ellenére az indiaiak többsége rendkívüli mértékben képes tolerálni a különböző vallások jelenlétét. Ez nagyrészt a hindu vallás és szellemiség egyetemleges jellegének köszönhető. A hinduizmus ugyanis soha nem beszél hamis istenek-ről: Isten egy, és ezt az egy Istent a világ különböző pontjain élő emberek különböző módon közelítik meg, s különböző neveken imádják. Egy hívő hindu nem fog kést ragadni, hogy bizonyítsa, Isten neve márpedig Visnu, és nem Jehova, hiszen jól tudja, nem a neveken van a hangsúly, hanem azon, hogy milyen szellemmel, mennyire őszintén közelíti meg az ember Istent. Sőt, Indiában békésen megfér egymás mellett a hinduizmus és a buddhizmus is, holott az utóbbi nem tekinthető teista spirituális folyamatnak. Létezik egy titokzatos aszkéta-csoport, amelynek tagjait nága-bábáknak nevezik. Ezek a jógik évente csak egyszer jelennek meg emberek között, méghozzá a Kumbha-méla idején. Őket illeti meg az a jog, hogy a több millió odasereglett hívő zárandok közül elsőként mehetnek be a szent Gangesz vizébe rituális fürdőt venni. A nága-bábákról nem sokat tudni, titokzatoság övezi őket. Egyesek szerint a Himalája távoli vidékein élnek, sőt, sokan úgy hiszik, a Kumbha-mélára sem úgy érkeznek, ahogy a közönséges földi halandók, hanem misztikus módon repülve. Az ilyen dolgok a nyugati oktatás alapján, amely a hiszem, ha látom elvét követi, badarságnak tűnhetnek. Ezzel kapcsolatban érdemes feleleveníteni azt az esetet, amikor szkeptikus tudósok felkeresték a Himalája kolostoraiban és remetelakjaiban élő jógikat, akikről a babonás nép azt tartja, hogy misztikus képességekkel rendelkeznek. A tudósok természetesen azzal a szándékkal mentek oda, hogy lerántsák a leplet a szélhámosokról. Azonban valami egészen más történt: a tudományukra oly mértékben büszke, felvilágosult nyugatiak szemtől-szemben láttak jógikat, akik egy szál ágycikkötőben ültek a Himalája fagyos hidegében, s ami még érdekesebb teszi a dolgot, testhőmérsékletüket tudatuk erejével olyan mértékben megemelték, hogy megolvadt körülöttük a hó. És tegyük hozzá: a tudósok még csak nem is láttak mindent, hiszen a valóban titkos, avatatlanok előtt teljesen ismeretlen gyakorlatokat soha nem tárják laikusok szeme elé. India a csodák országa, s ennek nagyon egyszerű a magyarázata: az ottani emberek közül sokan idejük nagy részét még mindig a spirituális gyakorlatokra fordítják, s

megelégednek azzal az alacsony életszínvonallal, amit mi, nyugatiak, hajlamosak vagyunk sajnálkozóan megmosolyogni. Ezzel kapcsolatban érdemes megemlíteni egy utazó beszámolóját, aki meghatottan beszélt arról, hogy noha valóban sok szegény embert látott Indiában, de ezek az utcán élő, szegény emberek olyan őszintén és csillogó szemmel tudnak nevetni, ahogy egy dekadens, az anyagi élvezetek hajszolásától megcsömörlött nyugati ember soha. Indiában a mai napig elevenen élnek azok a jelenségek, amelyeket nyugaton lassan már csak a könyvekből fognak ismerni a felnövekvő generációk: a hagyományok tisztelete, a vallás és a vallásukat gyakorló emberek megbecsülése, s a Földünk iránti tiszteletteljes szeretet. Erdődy Péter